

контрольованих операцій умов, що не відповідають принципу «вितягнутої руки», платник податків має право самостійно провести коригування ціни контрольованої операції та сум податкових зобов'язань за умови, що це не призведе до зменшення суми податку, що підлягає сплаті до бюджету. На основі отриманих даних аудитор формує свою думку у вигляді аудиторського звіту, листа управлінському персоналу та рекомендацій.

Проведення контролю результатів аудиту вимагає від аудитора оцінку повноти та якості виконання аудиторських процедур згідно Міжнародних стандартів аудиту [4].

Впровадження в податкове законодавство України плану BEPS, зумовило розширення уваги аудиторів до перевірки контрольованих операцій та встановлення цін, відповідно до принципу «вितягнутої руки». Ці процеси вносять додаткові виклики аудиторам, хоча і створюють сприятливі умови для ведення бізнесу в Україні завдяки встановленню міжнародних стандартів податкового контролю для всіх учасників міжнародної торгівлі.

Список використаних джерел:

1. OECD (2013), *Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting*. – OECD Publishing. – 2013. – 43 p.
2. Міністерство фінансів України: *Рекомендації з реалізації Плану дій з BEPS (мінімальні стандарти)* URL: https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/2017_Roadmap_BEPS_UKRAINE_ua.pdf
3. Міняйло В. П., Нежива М. О. Аудит трансфертного ціноутворення в умовах євроінтеграції та глобалізації. *Бізнес Інформ*. 2019. №2. С. 283–288.
4. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг : видання 2016 -2017 рр. URL : <http://www.apu.com.ua/1151-miznarodni-standarti-kontrolyu-yakosti-20162017>.
5. Податковий кодекс України № 2755-VI від 2 грудня 2010 року URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

УДК 657.6

Дутчак Руслан Романович,
к.е.н., в. о. директора Навчально-наукового економічного інституту,
Державний університет економіки і технологій,
м. Криви Ріг, Україна

АУДИТ ДОБРОЧЕСНОСТІ КОНТРАГЕНТА В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Підприємницька діяльність в будь-якій економічній системі нерозривно пов'язана з ризиками. Одним із потенційно небезпечних джерел ризику для підприємства є його партнери (контрагенти). Саме взаємодія з недоброчесними контрагентами здатна втягнути підприємство в публічні скандали, незаконні операції, порушення прав людини, забруднення навколишнього середовища, політичне протистояння, сепаратизм, «санкційні списки», схеми з

«податковими ямами», відмивання грошових коштів отриманих злочинним шляхом, фінансування тероризму та інше. В умовах інформаційного суспільства вище керівництво підприємства має потенційну можливість уникнути згаданих ризиків. Для цього підприємству потрібно розробити дієву модель моніторингу публічної інформації про доброчесність контрагентів. Актуальність даної теми полягає у необхідності розробки процедури превентивного контролю доброчесності контрагентів.

У науковій літературі питанню аудиту доброчесності контрагента присвячено мало уваги. Існуючі дослідження розкривають окремі частини загальної проблеми, а саме: академічна доброчесність в контексті європейських практик [1]; доброчесність як юридичний термін і сенс [2]; доброчесність як правовий режим і правовідносини [3]; доброчесність судді через призму сучасних соціальних трансформацій [4]; інститут перевірок на доброчесність [5] та інше. Проте, невирішеною частиною окресленої проблеми залишається процедура аудиту доброчесності контрагента.

В діючому законодавстві України відсутнє визначення поняття «доброчесність контрагента». Тому під доброчесністю контрагента, як об'єкта контролю, необхідно розуміти сукупність етичних і правових норм, якими зобов'язані керуватися власники та вище керівництво контрагента при здійсненні власної господарської діяльності.

Доброчесність контрагента проявляється через його юридичні дії, вчинки власників або вищого керівництва, які знаходять свою оцінку зі сторони громадськості та компетентних державних органів.

З метою уникнення потенційних проблем від співпраці з недоброчесними контрагентами, вищому керівництву підприємства доцільно вжити заходів щодо моніторингу ризиків недоброчесності контрагента. Для вирішення поставленого завдання доцільно залучити зовнішній аудит.

Головною особливістю аудиту доброчесності є те, що контроль базується на відкритих та публічних джерелах інформації про об'єкт. В сучасних умовах інформаційного суспільства до таких джерел інформації доцільно віднести:

- відкриті державні реєстри та бази даних про реєстрацію бізнесу, податкову інформацію, ліцензування, дозвільні документи, перевірки державних органів, зареєстроване майно, судові рішення, юридичні дії та інше;
- засоби масової інформації (телебачення, преса, радіо та інше);
- соціальні мережі (Facebook, Twitter, Instagram, YouTube);
- інші джерела (приватні бази даних про контрагентів, послуги детективних агентств, відгуки про підприємство від звільнених працівників та інше).

Опрацюванням вказаних джерел можна проводити в пошукових системах за допомогою коду ЄДРПОУ, назви контрагента, прізвища, ім'я та по батькові його власника (або вищого керівництва), ідентифікаційного коду та інше.

Процес аудит доброчесності контрагента повинен включати в собі наступні процедури: 1) збір та узагальнення публічної інформації про контрагента; 2) виявлення ризиків; 3) аналіз ризиків; 4) оцінка шкоди від існуючих ризиків; 5) управління ризиками.

На підставі аналізу отриманої інформації аудитор може визначити потенційні ризики та оцінити масштаб загроз від роботи з певним контрагентом. До головних небезпек підприємства від роботи з недоброчесним контрагентом потрібно віднести: звинувачення в корупції; втрата репутації, яка призводить до зменшення виручки підприємства; позапланові перевірки контролюючих органів; арешт активів підприємства; судові позови та додаткові витрати на їх вирішення; накладання санкцій на підприємство; розірвання ланцюгів постачання, яке призводить до зупинки бізнес-процесів; штрафи за забруднення навколишнього середовища та інше.

Таким чином, результатом аудиту доброчесності контрагента є контрольно-аналітична інформація, яка дозволяє керівництву підприємства прийняти безпечне рішення про початок, продовження чи припинення роботи з контрагентом. Даний напрям аудиту в інформаційному суспільстві залишається затребуваним зі сторони підприємств, що вказує на перспективу подальшого дослідження методики аудиту доброчесності контрагентів.

Список використаних джерел:

1. Батечко Н. Академічна доброчесність в контексті європейських практик: досвід Франції. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2019. Вип. 3. С. 88-94. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NPO_2019_3_15.
2. Бігун В. С. Доброчесність як юридичний термін і сенс. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 1. С. 25-29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2019_1_5.
3. Бігун В. С. Доброчесність як правовий режим і правовідносини. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 3. С. 20-24. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2019_3_5.
4. Гришук О. Доброчесність судді через призму сучасних соціальних трансформацій. *Слово Національної школи суддів України*. 2020. № 1. С. 6-25. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cln_2020_1_3.
5. Семків Т. Впровадження інституту перевірок на доброчесність в законодавство України. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2017. № 2. С. 11-16. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2017_2_4.

УДК 657.635:657.421.3:336.02

Дядюн Олена Олександрівна,
*аспірантка кафедри аудиту,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»,
м. Київ, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ АУДИТОРСЬКОГО ЗВІТУ ЩОДО ВІДОБРАЖЕННЯ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ У ФІНАНСОВІЙ ТА НЕФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ

Нематеріальні активи є тими сучасними та надцінними ресурсами, за допомогою якого суб'єкти господарювання генерують додану вартість, поступово зменшуючи частку матеріальних цінностей. З огляду на це,